

PLANINSKA
ZVEZA
SLOVENIJE | ALPINE
ASSOCIATION
OF SLOVENIA

Dvorakova 9
SI-1001 Ljubljana
Slovenija
p. p. 214

T +386 (0)1 43 45 680
F +386 (0)1 43 45 691
E info@pzs.si
W www.pzs.si

ID DDV SI62316133
TRR 05100-8010489572

Ljubljana, 5. oktober 2015

SPOROČILO IN VABILO ZA MEDIJE

40 let od vzpona na Makalu, prvi slovenski osemtisočak

V teh dneh mineva 40 let od prvega slovenskega vzpona na osemtisočak. Odprava Planinske zveze Slovenije pod vodstvom Aleša Kunaverja je oktobra 1975 po prvenstveni smeri preplezala južno steno 8463 metrov visokega Makaluja in s tem dosežkom postavila Slovenijo ob bok himalajskim velesilam. Vrh je doseglo sedem alpinistov: 6. oktobra Stane Belak - Šrauf in Marjan Manfreda - Marjon (brez uporabe dodatnega kisika), 8. oktobra Janko Ažman in Nejc Zaplotnik, 10. oktobra Viki Grošelj in Ivč Kotnik ter dan pozneje še Janez Dovžan. Ob 40. obletnici enega največjih dosežkov svetovnega himalajskega plezanja v Nepal odhaja jubilejna himalajska odprava Manang 2015, ki bo svoje cilje in načrte predstavila na novinarski konferenci v ponedeljek, 12. oktobra.

Slovenski alpinisti so se z Makalujem prvič srečali leta 1972, ko so v njegovi južni steni prestopili magično mejo 8000 metrov, dosegli višino 8200 metrov in s tem kot himalajski začetniki razburili ves alpinistični svet, predvsem pa je ta odprava pomenila prelomnico slovenskega plezanja novih smeri v najtežjih himalajskih stenah, kar je bila v tistem času tudi med himalajskimi velesilami še prava redkost. *»Leta 1972 smo bili manjša odprava in imeli smo slabše razmere kot tri leta pozneje. Nismo točno vedeli, kam gremo in kako se bomo lotili vzpona, odločili smo se za steno, a na žalost ne dosegli vrha, do koder nam je zmanjkalo 200 metrov,«* se spominja **Janko Ažman**, ki je tri leta pozneje v navezi z Nejcem Zaplotnikom stopil na vrh Makaluja: *»Leta 1975 smo bili številčnejši, močna ekipa, vedeli smo, kaj nas čaka, izkušnje iz leta 1972 so nam zelo pomagale. Nekaj alpinistov nas je bilo istih kot tri leta prej, razdelili smo se po navezah, kar se je izkazalo za uspešno. Že kmalu sva z Nejcem začela skupaj delati na gori, kar je rodilo, da sva za Marjonom in Šraufom prišla na vrh kot druga naveza. Občutek je bil dober, obenem pa nas je skrbelo, ker je bilo treba priti še nazaj. Dobro se je izšlo, tudi po zaslugi Aleša Kunaverja, ki je bil gonilna sila obeh odprav in nas je znal zelo motivirati.«*

Prvenstveni vzpon na Makalu (8463 m) po južni steni oktobra 1975 je pomenil dokončen prodor slovenskega alpinizma s svetovni alpinistični vrh, saj je bila to šele tretja preplezana stena v Himalaji. Vrh pete najvišje gore na svetu je na odpravi pod vodstvom **Aleša Kunaverja** ob izjemni podpori preostalih članov doseglo sedem alpinistov. **6. oktobra 1975** sta kot prva Slovenca stala na osemtisočaku **Stane Belak - Šrauf** in **Marjan Manfreda - Marjon**, Manfreda je vzpon opravil brez uporabe dodatnega kisika, kar je bil takrat svetovni višinski rekord. Dva dni pozneje sta vrh dosegla **Janko Ažman** in **Nejc Zaplotnik**, 8. oktobra naveza **Viki Grošelj** in **Ivč Kotnik**, 11. oktobra kot zadnji še **Janez Dovžan**. Preostali člani odprave so bili: Zoran Bešlin, Danilo Cedilnik, Boris Erjavec, Tomaž Jamnik, Stane Klemenc, Janez Lončar, Bojan Pollak, Milan Rebula, Roman Robas, Jože Rožič, zdravnik Damijan Meško in TV-snemalec Radovan Riedl. Uspeh je doma močno odmeval; predsednik Tito je alpiniste odlikoval z redom zaslug za narod, z zlato zvezdo, kot ekipa so dobili Bloudkovo nagrado in še številna druga priznanja, svetovni himalajzem pa je v svoj krog uvrstil tudi Jugoslavijo. Vzpon še danes velja za enega največjih dosežkov svetovnega himalajskega plezanja in je bil odlična osnova in spodbuda za nadaljnje slovenske uspehe v najvišjem gorstvu sveta.

**PLANINSKA
ZVEZA
SLOVENIJE** | ALPINE
ASSOCIATION
OF SLOVENIA

Dvorakova 9
SI-1001 Ljubljana
Slovenija
p. p. 214

T +386 (0)1 43 45 680
F +386 (0)1 43 45 691
E info@pzs.si
W www.pzs.si

ID DDV SI62316133
TRR 05100-8010489572

*»Sami smo uspeh na gori doživljali predvsem kot dokončanje drzne zamisli iz leta 1972, ki je dala smer in spodbudo našim prihodnjim ciljem v Himalaji. To je bil prvi osvojeni osemtisočak za Slovenijo (takrat tudi še za Jugoslavijo) in dokončni stik s svetovnim himalajskim vrhom,« je zapisal **Viki Grošelj** v knjigi [Velikani Himalaje](#), ki jo lahko v angleški izdaji [Giants of the Himalayas](#) berejo tudi po svetu. »Makalu je bil nedvomno prelomnica v mojem gorniškem življenju in od tedaj je bila velika večina mojega delovanja posvečena najvišjim vrhovom našega planeta,« danes dodaja Grošelj, spomin pa obudi tudi njegov soplezalec **Ivč Kotnik**: »Makalu je še zdaj radost, veselje, sreča, mladost in prijateljstvo za vse življenje. Pomeni pa tudi dež, ki se ne ustavi ves teden, razmočeno zemljo, pijavke ter dolgo in naporno pot in vmes še nosaški 'štrajk'. Je naš in moj prvi slovenski osemtisočak. Bil sem zraven in še na vrhu. To pa še zdaj tako prijetno greje.«*

*»V štirih desetletjih ni spomin na našo odpravo v južno steno Makaluja prav nič zbledel. Vračajo se mi prizori nepalske pokrajine, vasi in domačinov, pa vzponov v Steni višje in višje, vse do vrha. Največjo srečo sem doživel, ko nama je z Zoranom prav na koncu Aleš dovolil vzpon in se je samotna kalvarija vrnitve z rešenim soplezalcem srečno končala,« se spominja **Janez Dovžan**: »Danes je nepredstavljivo, da smo takrat z borno opremo v primerjavi z današnjo zdržali v strmi steni ob nenehnih grožnjah plazov in izstrelkov ledu celih 40 dni. Prijateljski duh, predanost skupni nalogi, brzdanje egoizma so prevladovali in pripeljali do uspeha, ki nas je povzdignil med vodilne globalne alpinistične sile. To nam najbolje dokazujejo komentarji priznanih svetovnih poznavalcev alpinizma v knjigi Bernadette McDonald *Alpine Warriors*. Vsako obujanje spominov vrača v življenje vse drage prijatelje, ki jih ni več, z grenkobo dokončne izgube in obenem veseljem, da smo skupaj doživljali čudovite pustolovščine.«*

VABILO

Spoštovane novinarke in novinarji!

V **ponedeljek, 12. oktobra 2015**, ob **12. uri** vljudno vabljeni na **novinarsko konferenco** v veliki sejni sobi Planinske zveze Slovenije na [Dvorakovi 9](#) v Ljubljani (1. nadstropje),

na kateri se bo predstavila 15-članska **jubilejna himalajska odprava Manang 2015**, organizirana ob 40-letnici prvega slovenskega vzpona na osemtisočak, ki odhaja na pot dan pozneje.

O odpravi, s katero želijo prvenstveno proslaviti pomembno obletnico in izpeljati dobrodelne projekte v Nepal, bodo spregovorili vodja odprave Manang 2015 **Viki Grošelj** ter veterani odprave Makalu 1975 **Danilo Cedilnik - Den, Bojan Pollak, Janko Ažman, Ivč Kotnik** in **Zoran Bešlin**.

Lepo vabljeni!

PLANINSKA
ZVEZA
SLOVENIJE | ALPINE
ASSOCIATION
OF SLOVENIA

Dvorakova 9
SI-1001 Ljubljana
Slovenija
p. p. 214

T +386 (0)1 43 45 680 ID DDV SI62316133
F +386 (0)1 43 45 691 TRR 05100-8010489572
E info@pzs.si
W www.pzs.si

Slovenski alpinisti so se **na 14 najvišjih vrhov sveta povzpeli v 20 letih**, večinoma po prvenstvenih smereh. Leta 1975 sta Marjan Manfreda in Stane Belak kot prva Slovenca stala na osemtisočaku **Makaluju** (8463 m), Manfreda je vzpon opravil brez uporabe dodatnega kisika, kar je bil takrat svetovni višinski rekord. Dve leti pozneje sta Andrej Štremfelj in Nejc Zaplotnik dosegla vrh **Gašerbruma I** (8068 m). Kot prva Slovenca sta leta 1979 na najvišjem vrhu sveta **Everestu** (8848 m) stala Andrej Štremfelj in Nejc Zaplotnik. Grošelj se je leta 1984 skupaj s Hrvatom Stipetom Božičem povzpela na **Manaslu** (8163 m). Bogdan Biščak in Viki Grošelj sta se leta 1986 povzpela na **Broad Peak** (8047 m), dan pozneje je uspeh dopolnila še prva Slovenka na osemtisočaku, Marija Štremfelj. Istega leta je **Gašerbrum II** (8035 m) postal šesti osemtisočak, ki so ga premagali slovenski alpinisti Bogdan Biščak, Viki Grošelj, Pavle Kozjek in Andrej Štremfelj. Na **Daulagiriju** (8167 m) sta leta 1987 stala Marjan Kregar in Iztok Tomazin, ki je leto pozneje osvojil še **Čo Oju** (8201 m). Leta 1989 je po smeri prvopristopnikov Viki Grošelj dosegel vrh **Lotseja** (8516 m), istega leta sta Pavle Kozjek in Andrej Štremfelj osvojila **Šišo Pangmo** (8046 m), deseti slovenski osemtisočak. Leto pozneje sta Marija Frantar in Jože Rozman dosegla vrh **Nanga Parbata** (8125 m). Leta 1991 sta Marko Prezelj in Andrej Štremfelj preplezala prvenstveno smer v južni steni Kangčendzenge (8598 m), že dva dni pozneje je na glavnem vrhu **Kangčendzenge** (8586 m) stal Grošelj skupaj s Hrvatom Božičem. Leta 1993 sta Zvonko Požgaj in Viki Grošelj po klasični smeri brez dodatnega kisika dosegla **K2** (8611 m), kar je bil skupno trinajsti osemtisočak, a tudi prvi v samostojni Sloveniji. Leta 1995 sta Davo in Drejc Karničar kot prva Slovenca dosegla vrh in nato kot prva na svetu presmučala severno steno **Anapurne I** (8091 m). To je bil hkrati zadnji, [štirinajsti osvojeni slovenski osemtisočak](#).

Manca Čujež

Dodatne informacije:

Viki Grošelj, vodja odprave Manang 2015, 041 777 189, viktor.groselj@guest.arnes.si

Manca Čujež, predstavnica PZS za odnose z javnostmi, 040 352 665, pr@pzs.si